Från Pultawa till Bender.

(Historisk teckning af Julius Mankell).

Forts. från föreg. n:r.

Carl XII invände lifligt: "De skola fäkta, när jag befaller dem."

Gyllenkrook: "Gud gifve det kunde ske, eders majestät till nöje och till allas vår välgång. Gud gifve, att eders majestät aldrig blifvit blesserad, så hoppas jag med Jesu hjelp aldrig så tillgått, som nu skett; ty hvarken har man rätt rekognoscerat, ej heller har man så anfört vårt stackars folk, att de fått göra sin skyldighet, som de förut gjort."

Konungen: "Fältmarskalken (Rhensköld) gjorde nog sin flit. Men han har ingen hjelp haft af generalerna. De hafva ej gripit sig an."

Gyllenkrook: "Gud känner bäst allt. Jag tviflar ingalunda, att icke hvar och en vid detta tillfälle gerna ville göra sitt bästa. Men jag tror, att genralerna ej visste, hvad de skulle göra; jag vet åtminstone ej af någon disposition eller order."

Carl XII yttrade då häftigt: "Efter I viljen försvara generalerna, hvar hafven I sjelf varit?"

Gyllenkrook åberopade nu flera ögonvittnen i afseende på sin verksamhet vid Pultawa, för hvilken han noga redogjorde.

Men Carl XII återtog envist: "Om alla hade gjort sin flit, så hade det gått annorlunda."

Gyllenkrook: "Det står nu ej att ändra; utan måste eders majestät fatta någon resolution; ty ju längre vi stå här, desto värre blir det."

Konungen: "Om vi skulle sätta oss på den der holmen i strömmen; hvad tycken I om det?"

Gyllenkrook: "Om vi sätta oss på holmen, måste vi alla crepera och på slutet blifva fångne, från hvilken olycka Gud nådeligen bevare eders majestät."

Konungen stolt: "Hvad vilja de göra mig, om de finge mig fången!"

Gyllenkrook: "Gud afvände en så stor olycka. Eders majestät skulle då som ett spektakel föras kring landet och på slutet tvingas till en ofördelaktig fred för hela Sverige."

Konungen spetsigt: "Hvad behöfde Sverige hålla det jag blefve tvungen att underskrifva?"

Gyllenkrook, bestört och nästan gråtande: "Ack, allernådigaste konung! Utsätt aldrig eder höga person för den skymfen; och tro aldrig att edra trogna svenska undersåtare äro i stånd att så förakta sin konung."

Konungen: "Jag menar intet dermed, jag bara pratar så."

Eften en stunds tystnad tog Lewenhaupt mod till sig och framträdde till konungens säng, invid hvilken han knäföll, samt yttrade: "Allernådigste herre! Bättre Gud, hur här står till, och uti hvilket trångmål vi råkat; kommer fienden här öfver oss, så är intet annat att vänta, än att vi blifva antingen krigsfångar eller massakrerade; jag beder eders majestät för Jesu skuld, söken rädda eder egen höga person, så blir oss dock något hopp ofrigt."

Men konungen svarade: "Om fienden ämnat sig efter, hade han längesedan kommit. Skulle han ock komma, är jag försäkrad, att när mitt folk ser mig rida framst, komma de ej mera ihåg den olyckan, som är förbi, utan gripa fienden an med samma kurage, som tillförene, då jag varit med och ryssarne alltid fått hugg. Det är ju en bekant sak, som jag i ungdomen lärt i historiens åtskilliga exempel, att en armé, som råkat i oordning och måst draga sig tillbaka samt lemnat fienden fältet, några dagar efteråt åter repat mod igen och genom ett desperat faktande slagit sin triumferande fiende. Vi vele med Guds hjelp göra detsamma."

Lewenhaupt invände då: "Sjelfva omöjligheten synes här vilja neka det förnämsta, som är essentielaste grunden i eders majestäts tankar. Eders majestäts blessyr tillåter eders majestät icke att i den starka sommarhettan sitta till häst; om det kunnat ske, skulle eders majestät visserligen gjort det vid Pultawa och icke låtit bära sig på bår. Folket var deröfver allenast så bestört, att de å ena sidan under några dagar gåfvo eders majestäts lif så godt som förloradt och å andra sidan tänka de nu allenast på sig sjelfva samt att berga sig på ett eller annat sätt, så att man med skäl kan tvifla, om uti denna förvirring, något pålitligt af dem kan väntas. Derföre måste eders majestät sätta sin egen höga person i säkerhet och ej gifva sig i så uppenbarligt äfventyr, som här är, att antingen blifva ihjelskjuten eller fången."

Härpå svarade Carl XII bestämdt: "Nej, och jag vill ingalunda gå från trupperna, utan försvara mig."

Då tog Lewenhaupt gråtande åter till orda och uppmanade konungen ännu enträgnare, än förut, att rädda sig. Men han begagnade därvid kanhända något oförsiktiga och vågade ordalag. Ty konungen rodnade af harm, reste sig vredgad i sängen och stötte Lewenhaupt med knuten näfve i bröstet samt yttrade: "Generalen vet icke, hvad han säger; jag har andra och långt viktigare saker att tänka på."

Lewenhaupt reste sig då och tog några steg tillbaka, men yttrade oförskräckt: "Nej, allernådigaste herre! Gud bättre, jag vet allt för väl, hvad jag säger; eders majestät kan nu icke hafva något viktigare att tänka på, än det jag talar om; jag är och har alltid varit eders majestäts trogne tjänare, och min trohetsed förbinder mig att säga rena sanningen; olyckan är stor nog ändå; och därtill vill eders majestät exponera sin egen höga person; här, som vi nu stå, finnes intet hopp: antingen blifva vi krigsfångar eller alla massakrerade."

Konungen häftigt: "Ja, men först skall det smälla!"

Lewenhaupt återtog: "För det första äro vi innestängde, och sedan är folket så uppskrämdt, att de ej mera lära göra sin plikt eller kunna föras mot fienden; så blir dock allt detsamma. Eders majestät får icke öfvergifva sin egen höga person i fiendens händer och gifva allt förloradt, därför att Gud straffat oss. Jag har ofta sagt att så skulle gå, men ingen har velat tro mig. Nogsamt har Gud genom underverk visat, huru han kunnat hjälpa eders majestät och dess armé; men, bättre Gud, vi hafva icke erkännt det, såsom han velat, och därför har nu äfven straffet kommit; men erkänner eders majestät det och sätter åter en fast förtröstan till honom allena, så lär han äfven ännu en gång kunna hjälpa. Han hafver gjort eders majestät till en konung öfver sitt folk; och eders majestät måste en gång göra honom räkenskap därför. Räddar nu eders majestät sin höga person, så kan han finna medel att hjälpa igen; och alla dessa fattiga eders majestäts undersåter kunna då hafva något hopp om förlossning, tillika med hela riket. Men kommer eders majestät, det Gud nådeligen afvände, i fiendens händer, så måste eders majestät undergå allt det han vill, och då blifva vi eviga slafvar. Jag beder eders majestät för Guds skuld betänka detta."

Carl XII upptog detta fria språk bättre, än Lewenhaupt förmodat, men svarade: "De få mig ändå fången, om jag går bort från trupperna."

Lewenhaupt: "Nej, med Guds hjälp icke, allernådigaste konung, bara eders majestät skyndar sig."

Då konungen det oaktadt blef sittande i sängen tyst och tankfull, gick Lewenhaupt ut. Han träffade då Creutz, Sparre, Poniatowsky, Gyllenkrook, Duben och kanslirådet v. Mölfern, för hvilka han omtalade det samtal han haft med konungen, hvarjämte han bad den ena efter den andra försöka öfvertala honom. De sade sig redan hafva gjort det, men gingo dock in och började ånyo bedja. Men konungen utfor så kärft: "Låten bli mig!", att de sågo sig nödsakade afstå därifrån.

Emellertid började Creutz föreställa Lewenhaupt, huru illa regementena stodo osv. Den sednare sade sig nogsamt veta detta, samt gick bort för att uppsöka den krimske khanens sändebud — en kapten som talade franska — för att höra sig före, huruledes man kunde komma öfver Worskla till Tartariet. Han träffade äfven nämnde kapten och denne sade sig i sitt följe hafva en person, som kände alla vägarne samt med full säkerhet skulle föra honom till Tartariet, hvarjämte han tillade, att man kunde räkna på ett vänligt och hjälpsamt bemötande från khanens sida — öfver hvilket allt Lewenhaupt blef så glad, att han skänkte kaptenen sina bästa pistoler.

Medan detta föreföll, inkallade konungen ännu en gång Creutz. Denne började åter beklaga sig öfver arméns dåliga ställning och sade, att han ingalunda marscherat fram till Dniepern, om han vetat att så litet varit i ordning för öfverkomsten. Konungen bad honom då söka en bättre belägenhet. Och väl hade varit, om Creutz genast gjort detta; men i stället beslöt han uppskjuta saken till dagningen följande morgon, såsom han själf berättar, "emedan mörkret kom på och det syntes mycket svårt att i hast finna ett bättre ställe."

Emellertid fortsattes samtalet med konungen, hvilken frågade, huru marschen den dagen tillgått. Creutz berättade då, hvad som förefallit, samt huruledes fienden hela dagen förföljt honom, utan att han likväl kunnat se dess styrka; af det myckna dammet kunde man dock märka att han varit särdeles stark; åtskilliga gånger hade han anfallit, utan att kunna göra skada, emedan nödiga försiktighetsmått blifvit vidtagne osv.

Slutligen beslöt Creutz taga tillfället i akt och ännu en gång bedja konungen. "Eders majestät," sade han, "rädda eder höga person! Om fienden kommer med hela armén, kunna dessa regementen icke annat än blifva fångne och slagne. Det är väl sannt, att om vi i morgon kunna marschera undan, och fienden allenast förföljer med sitt kavalleri, kunna vi med Guds hjälp vara honom någorlunda vuxne; men kommer han med hela sin armé, så vet jag icke, hvad jag skall säga; ty här är, Gud bättre, en sådan skrämsel bland folket, att man ej vet hvad man skall tro om detsamma. Blir nu eders majestät räddad, och olyckan händer att vi blifva slagne, så kan eders majestät med Guds hjälp och nåd hafva många utvägar att upprätta sitt folk, samt, om vi blifva fångne, mycket bättre hjälpa oss, än om den stora olyckan skulle ske, att Eders majestät själf blef fången."

Fastän synbarligen redan betydligt rubbad i sitt första beslut, invände konungen dock: "De kunna ändå få mig, fast jag kommer på andra sidan."

Men när Creutz märkte, att han vunnit terräng, började han ånyo med ökad ifver sina föreställningar samt lyckades slutligen, till sin stora glädje, öfvertala konungen att rädda sig öfver Dniepern.

När detta skedde, hade skymningen redan inbrutit, Carl XII lät nu bära sig ur tältet upp i sin vagn, samt började utdela ordres, angående hvilka, som skulle följa med honom osv. Lagerkrona, som redan förut fått befallning att hopsamla alla kassavagnarne för att utdela de pänningar, som där funnos, skulle öfverlämna dem åt Creutz, hvilken borde besörja utdelningen åt en hvar, i afräkning på hans sold. Creutz och Kruse borde därjämte taga befälet öfver kavalleriet samt öfverste Posse vid gardet öfver det fåtaliga infanteriet. Gyllenkrook skulle tillsäga Mazeppa, Lewenhaupt, Sparre, Lagerkrona m. fl. jämte kansli- och hofstaten att medfölja; därjämte skulle Funks dragoner, Silfverhjelms ryttare och Silfversparres fotfolk, äfvensom återstående drabanter och enspännare tillsammans närmare 1,000 man, gå öfver floden och tjäna som betäckning.

Innan Gyllenkrook hann säga något åt Lewenhaupt, kom denne fram till konungens vagn, uttryckte sin glädje öfver hans beslut samt omnämnde den underhandling han haft med den tartariske kaptenen, angående arméns marsch till Krim. Konungen svarade därpå nådigt: "Ja, så måsten I följa med mig."

Hos Lewenhaupt uppstod då hastigt den misstanken, det konungen blott sade så för att fresta honom, men att han i själfva verket beslutat annat: han svarade därför frimodigt: "Nej, allernådigaste herre! Jag hafver alltid tjänt eders majestät såsom en trogen tjänare; jag vill ock göra det, så länge lifvet är uti mig; jag vill undergå samma lycka och olycka, som dessa eders majestäts trupper vederfares. Gifver Gud oss den nåden, att jag går denna natten och morgondagen fri för någon stark och med infanteri kommande fiende, så hoppas jag med Guds hjälp att ännu kunna rädda armén. Men ur detta hålet, som vi nu stå uti, måste vi, ju förr dess heldre, gå; och eders majestät måste skynda sig ifrån oss; ty kommer här någon starkare fiende på oss, så är intet annat, än kyssa handen och be om nåd."

När genralmajor Sparre hörde detta, började han efter sin gamla vana att svärja och sade: "Fan ta mig, om här kommer någon fiende på trenne dagars tid; han har redan uttröttat sina trupper, och sedan hafva vi marscherat en lång väg; han har väl annat att göra och är glad att få stå stilla."

Lewenhaupt svarade: "Kära bror, svär inte! Hafva de någon enda vid sin armé, som förstår hvad en general eller soldat bör göra, så vill jag gifva min hals, om vi icke i natt eller i morgon i gryningen hafva fienden så stark här, som han kan komma. Huru hafva vi marscherat? Och hvarför skulle han ej lätteligen kunnat följa efter oss."

Lewenhaupt hade knappast sagt detta, förrän rapport inlopp, att fiendtliga trupper började visa sig och draga sig ner åt Worsklaströmmen; emellertid befanns det blott vara kalmucker och kosacker, som ville uppsnappa byte. Bakom dem hade likväl ryska armén lägrat sig på ett afstånd af en fjärdingsväg från förposterna; den räknade 30,000 man samt anfördes af furst Mentschikoff jämte generalerna Bauer och Henski m. fl.

Emellertid blef Carl XII mycket nöjd med Lewenhaupts ädla beslut att kvarstanna och försöka föra hären till Krim, samt stärktes därigenom i sin föresats att gå öfver Dniepern och begifva sig till Turkiet. Men Lewenhaupt visste nög, hvilket halsbrytande uppdrag han åtagit sig; han hade dock ett svagt hopp, att följande morgon få tid att med det beridna folket komma öfver Worskla samt vidare till Krim. Hufvudsaken var likväl nu, att få soldaterna, som redan börjat skingra sig för att på egen hand komma öfver den breda och strida Dniepern, tillbaka under fanörna. Men detta var lättare sagdt än gjordt. Ty inom Carl XII:s armé hade en general icke mycket att säga; öfverstarne hade fått för vana att omedelbarligen taga ordres af konungen, samt skötte snarare generalerna, än generalerna dem; blott de generaler, som tillika voro regementschefer, hade något att säga; de öfriga medföljde armén egentligen endast såsom volontärer, hvilka blott emellanåt användes. Så äfven här. Öfverstarna började ligga öfver konungen med böner att få göra flåtor, då de förbundo sig att följande morgon vara öfver strömmen; och flera hade redan låtit sitt folk börja arbetet därmed; till och med på de timmerflåtor, Gyllenkrook låtit göra, hade de lagt beslag.

När Lewenhaupt blef varse den allmänna förvirringen, gick han ånyo till konungen och sade: "Här är nu sådan oordning, att en hvar gör hvad han vill, om ej eders majestät befaller, att de icke få befatta sig med någon transport; eljest lära de dränka sig." Konungen svarade då: "Generalen kan låta befalla," samt öfverlämnade honom formligen befälet genom att gifva honom fältrop och lösen.

Därpå erhöll Creutz förnyad befallning att utdela solden. Sedan lät Lewenhaupt samla regementenas majorer hos Creutz, hvilken utgaf fältrop och lösen samt meddelade konungens bestämda ordres: "att inga regementen skulle inlåta sig med någon öfverfart; utan till första gryningen skulle alla vara i ordning att sitta upp och genast marschera, emedan man hade en annan ort att komma igenom." Vidare befallde Lewenhaupt: "att öfverstarna samma afton skulle skicka folk till artilleriet och för manskapet uttaga så mycken ammunition, som det kunde bära på sig, hvarjämte så mycket lifsmedel likaledes skulle utdelas, som hästarne kunde bära."

Men oaktadt allt detta, lyckades öfv.-löjtnant Örnstedt, som var mycket angelägen att komma undan, hos konungen och Creutz utverka, det han med lifdragonerna särskildt skulle få försöka komma öfver. Men till majorerna vid alla öfriga regementen förnyade Creutz sin befallning, att ingen skulle låta någon bekymra sig om transporten öfver Dniepern, emedan natten inbröt; utan i dagningen skulle alla vara färdiga till marsch, efter man hade i sinnet att gå en annan väg. Lydnadens band voro likväl redan upplösta. Ty då de öfriga regementena började se lifdragonernas bemödanden, att af små sammanbundna vagnar och smala gröna trän göra flåtor, som dock för de flesta misslyckades, följde de exemplet och började ånyo sprida sig utmed stranden, utan att befälet kunde hindra det.

Så stodo sakerna, när tiden för konungens afresa blef inne. Klockan var då mellan 10 och 11. Natten var mycket mörk. När konungens vagn blifvit förspänd och han af hofkirurgen Rolfus låtit förbinda sin fot på kammartjänarens Hultmans knä, kom Lewenhaupt till stället för att taga afsked och inhämta hans sista befallningar. Han sade då till konungen: "Allernådigaste herre! Gud ledsage och före eders majestät på alla sina vägar. En nåd hafver jag ännu underdånigast att begära af eders majestät, om eders majestät nådigst vill förunna mig den."

Carl XII svarade: "Hvad är det då? Om vi kunna!"

Lewenhaupt: "Allernådigaste Herre! Eders majestät vet, att jag alltid varit en trogen tjänare, att jag gjort eders majestät åtskilliga goda och trogna tjänster samt aldrig fruktat att exponera mig i eders majestäts tjänst, det jag ock nu gör mera, än någon gång förut. Jag är en fattig karl och har en fattig hustru och barn. Kommer mig något vid, så laga för mina trogna tjänster, allernådigaste herre, att icke min fattiga hustru och mina barn efter min död må gå med tiggarstafven."

"Det skall ske, som I begären," sade konungen och gaf såsom sista ynnestbevis sin hand åt Lewenhaupt att kyssa, hvarpå han for, beledsagad af Creutz m. fl., som redo vid sidan af vagnen. Creutz tog likväl snart afsked för att återvända till armén.

Emellertid var ett godt stycke från det ställe, där konungen tältat, till öfvergångspunkten, och svårt var äfven att komma fram mellan de hoppackade regementena och trossvagnarna. Därjämte gick vägvisaren något vilse i mörkret, så att midnattstimman var inne, då stranden uppnåddes. Därstädes hade öfv.-löjtnant Silfverhjelm låtit sammanbinda tvänne långa båtar, i hvilka vagnen jämte dess dyrbara börda lyftades, så att två hjul kommo i hvardera båten; dragoner sutto vid årorna. Därefter anträddes öfverfarten. Tystnaden afbröts allenast af årornas ljud i vattnet och af det dofva sorlet från dem, som med dödsängslan i hjärtat på afstånd förgäfves arbetade på flåtor för att komma öfver. Himlens mörka skyar hvälfde sig öfver Dnieperns dunkla böljor, som sakta plaskade mot båtarnes sidor.

Sålunda skiljde sig Carl XII för alltid från den armé, med hvilken han kämpat vid Narva, Duna, Clissow, Pultusk, Punitz, Holovzin och Pultava, och hvilken för honom sträfvat, lidit och uppoffrat så mycket. Hans känslor vid detta ödesdigra tillfälle kunna lättare förstås, än beskrifvas.

III.

Dagtingan.

Så fort Lewenhaupt skiljt sig från konungen, försökte han få tag i den tartariske kaptenen. Men denne hade vid underrättelsen om konungens afresa genast gifvit sig af öfver Dniepern och var ingenstädes till finnandes. Full af bekymmer, trötthet och sömn, gick han därpå till konungens ännu kvarstående tält, insvepte sig i sin kappa och nedkastade sig på marken för att sofva litet. Icke långt därefter kom äfven Creutz och lade sig vid hans sida.

Men de hade ej hvilat länge, då det började dagas. Creutz, som knappast insomnat, sprang då upp, ruskade Lewenhaupt vaken och sade: "Herr general! Nu lärer det vara tid. Skola icke trupperna sitta upp? Jag vill rida till lifregementet på högra flygeln och i vägen säga till alla andra att sitta upp." "Kära bror, gör det," svarade Lewenhaupt, "jag vill på denna sidan göra detsamma, bara jag får tag i någon af mina drängar och en häst."

I detsamma kom residenten från preussiska hofvet, Sittman, och bad om tillstånd att fritt få begifva sig öfver till ryska armén; men Lewenhaupt nekade, emedan han kunnat uppenbara arméns dåliga tillstånd; icke desto mindre lyckades Sittman af öfv.-löjtnant Trautvetter tillnarra sig en trumpetare och gå öfver till fienden.

Lewenhaupt fick emellertid icke genast reda på sina drängar och hästar, hvarför han sprang till Trautvetters tyska dragoner, som bivuakerade närmast. Han ropade där åt manskapet: "Till häst, till häst, gossar, nu är tid att sitta upp!" Men ingen svarade ett ord, utan de sågo på honom, som om han varit galen. "Finns då ingen officer, som man kan få tala med?" ropade Lewenhaupt åter. Samma hemska tystnad och orörlighet.

Att detta skulle gå Lewenhaupt djupt till sinnes, är klart. Först efter många bemödanden lyckades han slutligen få sig en häst samt taga reda på Trautvetter, hvilken ändtligen fick dragonerna att sitta upp och marschera.

I detsamma erhöll Lewenhaupt bud från Creutz, att fienden nalkades. Han red då till högra flygeln för att söka Creutz. Under vägen försökte han få folket att skyndsamt sitta upp; men icke hälften af officerare eller manskap var samlad vid standarerna, och ej heller dessa lödo kommando, utan voro af skrämsel alldeles förvirrade och lupo om hvarandra; andra lågo i gräset, bakom sina sammankopplade hästar, och läste i sina små bönböcker för att anbefalla sig i Guds händer. Slutligen lyckades Lewenhaupt på de flesta ställen få dem att sitta upp, sedan de hållit korum. Men skvadronerna räknade blott 20 till 30 man och hela Styrkan uppgick knappast till 6,000 man. Ingen af de föregående afton utgifna ordres hade blifvit åtlydd; ty hvarken voro kassavagnarne hopförde, ej heller hade regmentena uttagit ammunition och lifsmedel.

Då Creutz skiljdes från Lewenhaupt, hade han sammanropat alla ordonnanserna och sändt

SVENSK-AMERIKANSKA

Hönsboken

Handledning i skötseln af Höns, Ankor, Gäss, Kalkoner, Pärlhöns etc. Utarbetad efter ernsaste och tillförlitligaste amerikanska metoder. Med 72 illustrationer.

INNEHÅLL. 1sta Afd.: Inledning—Hönsfåglarne—Hönsgården—Hönsens utfodring och skötsel—Hönsäggens näringsvärde—Konservering af ägg — Att bereda slakthöns för marknaden—Hönsens sjukdomar.

2dra Afd.: Ankor — Ankskötsel — Gäss—Gässkötseln—Kalkoner—Pärlhönan och Påfågeln.

Pris, häftad, 40 Cents.

Portofritt tillsändt mot insändandet af beloppet.

C. Rasmussen Publ. Co.,

730-734 So. 4th Street, Minneapolis, Minn.

Canadas Nordvest.

HOMESTEAD LAGEN

Alla sectioner med jämna nummer af Kronolanden i Manitoba och Nordvest Territorierna, undantagandes 8 och 26, hvilka ej äro upplåtna för homestead eller reserverade som ved-lotter för settlarne eller för andra ändamål, kunna upptagas som homestead af hvilken person som helst, som är ensam hufvud för en familj samt hvarje mansperson, som fyllt 18 år, till storleken af ¼ kvartsection å 160 acres, mer eller mindre.

Anmälan för tillträde.

Anmälan göres personligen på landkontoret i det distrikt, der landet är beläget, eller om homestead-tagaren så önskar, må han på begäran hos "The Minister of the Interior, Ottawa", "Commissioner of Immigration, Winnipeg", eller till det respektiva lokala landkontoret erhålla rättighet att låta ett ombud uttaga tillträdesbeviset för honom. En afgift af $10.00 erläggas för för tillträde.

Homestead Skyldigheter.

Under den nuvarande homestead-lagen skall skyldigheterna fullbordas på följande sätt, namligen: —

1) Genom att minst sex månader bygga och bo på landet hvarje år under en termin af minst tre år.

2) Om fadern (eller modren om mannen är död) till en person, som är berättigad att upptaga homestead, bor på en farm i grannskapet af det homestead, som af sådan person upptagits, uppfylles fastskyldigheten under den tiden före patentets erhållande af sådan person genom att vara bosatt hos sin fader eller moder.

3) Om en nybyggare har erhållit patent på sitt första homestead, eller Certificat för utförandet af sådant patent attesterat af i den ordning, som föreskrifves i Dominion Lands Act, samt erhållit tillstånd för ett andra homestead, uppfylles skyldigheten under tiden före patentets erhållande genom att vara bosatt på sitt första homestead.

4) Om nybyggaren har sin permanenta bostad på farm, som äges af honom i grannskapet af hans homestead, uppfylles bofastskyldigheten genom att vara bosatt uppå nämnda farm.

"Grannskap" i det föregående betyder antingen samma township eller ett dermed sammanhängande.

Homesteadtagare, som vill tillgodogöra sig förmånerna af bestämmelserna 2, 3 och 4, måste odla minst 30 acres eller hålla minst 20 kreatur jemte erforderliga stallbyggnader, samt dessutom hafva 80 acres ordentligt inhägnade.

Hvarje homesteadtagare, som brister i att fullgöra homesteadlagens skyldigheter, riskerar att få sitt homestead annullerat och öppnat för nytt tillträde.

Begäran om patent

kan inlemnas vid slutet af de tre åren till den lokala land agenten, underagenten eller homestead-inspektören. Innan denna begäran insändes, måste settlaren gifva sex månaders skriftlig notis till "the Commissioner of Dominion Lands", Ottawa, att han ämnar uttaga patent.

Underrättelser.

Nyanlända invandrare erhålla på immigrantkontoret i Winnipeg eller Dominion Land kontoret i Manitoba och Nordvest Territorierna underrättelser om det land, som är öppet för tillträde, och från tjenstemännen kostnadsfria råd och upplysningar samt hjelp för att tillförsäkra sig ett passande stycke land; samt klara underrättelser med afseende på land, skogs-, kol- och minerallagarne såväl som kronolanden i jernvägsbältet i British Columbia, erhållas på begäran hos "The Secretary of the Department of the Interior", Ottawa, "The Commissioner of Immigration", Winnipeg, Man., eller till någon Dominion Lands agent i Manitoba.

W. W. CORRY.

Vice Inrikesministes.

N. B. — Utom dessa frihemman, till hvilka ofvanstående förordning hänför, finnas tusentals acres af bördigt land tulgängliga för arrende eller köp från jernvägarna eller andra firmor.